

საქართველოს შრომის მინისტრის მიერ გამოცემის
სახელმწიფო მუზეუმის მიერ გამოცემის



80 გვ. 1907 წ.

დაჭარა ულიტა

რილინი 80-III.

81660, 1907 წ.



თბილისი

ულიტა-მსტატის წიგნების გამოშეცემის ქაოფელთა ამხანაგობის ა.

1907

ଶିଳ୍ପାଳୁଳି

I—ମାମଲାଧ୍ୟନ୍ତିରି—ଲେଖିତ ପ୍ରକାଶ-ଭାବରେଣ୍ଟିକିଂ	3
II—ଜାମ୍ବୁଶିଳି— ଶିଳ୍ପିରିତିକା, ଗୋଟିଏକିତିକା	6
III—ପିଲିଶିଳି ଶିଳ୍ପି ଗାଥାଗର୍ଜେବା — ଏମିଛିଯାଇ, ଉତ୍ସବିକାଳିକା	11
IV—ମହେଶ୍ୱରି ପାଦ ମେଲିରା—(ଶୁଣିବାରି) ଏ. ପାତ୍ରାଜିନିଦୀତି	16
V—ପ୍ରେସ୍‌ରୁକ୍ଷିତି ପାଦ ପ୍ରେସ୍‌ରୁକ୍ଷିତି—ପିଲାଫା	19
VI—ଶ୍ରୀକୃତିନାନ୍ଦି ଶିଳ୍ପି— ଏମିଛିଯାଇ, ଆ. ପି. —ଏବିଲାକ୍ଷଣ	19
VII—ଶାନ୍ତିପାଠି ଗାଥାଗର୍ଜେନା—ଏମିଛିଯାଇ, ବିଶ୍ଵିତ ପାତ୍ରାଜିନିଦୀତି	21
VIII—ନାର୍ତ୍ତବ୍ରାତି—ଅ) ଶାନ୍ତିପାଠି—ବିଶ୍ଵିତ ଗାଥାଗର୍ଜେନା—ବିଶ୍ଵିତ ପାତ୍ରାଜିନିଦୀତି—ପାଦ ପ୍ରେସ୍‌ରୁକ୍ଷିତି—ପାଦ ପ୍ରେସ୍‌ରୁକ୍ଷିତି	23



გამლაყინჭა

(გამლაყინჭას ხაამბობა)



აამბობთ ქრთხა ამბავსა
და დაიჯერეთ გულითა;
თუ ამას ტემითს ვამბობდე,
ბაღდებოთ, წავწერე სულითა.

უღელასა ვთლითდი ქარებზე,
მხის ამოსფლისა ხანია;

ციდან მომენტა ეივილი...

„ნეტავ, კის აუკვანია

„ვაში მამბლი?“ ვიფიქრე
და ავისედე სწორადა.
ქორი მიურინავს და ქრთი
არ მომენტენა ორადა.

მაგრამ რის ორი? ეივილი
მესძის... დაკუბდე ეურია
და გავარჩიდე, კლანჭებში
ქორს მამლავინწა უპერია.

მიაქვს, თან ეივის მამბლი,
თითქოს იქ არაუკრია;

თითქოს დედლებში სეირნობს,
ქორს როდი დაუჭერია.

უნებრივ წამსკდა სიცილი,
დაკიწუე წერა ბირ-ჯვრისა.
გორს მოყვარნენ, რაღა ქნეს,
როდი რამ ვიცი იმისა.

მე ამას ვამბობ, სხვა რა ვთქმა:
ესლა-კი დაძიჯერია,
რომ ცხოველებიც ბედენად
მხდალთან გულადიც რევია.

თორემ ვის გაუგონია.
იმ დროს მამალი ეიოდეს,
როს ქორი შეტმას უჩირობს,—
ან წელული არა სტკიოდეს?!

ტკიფილით, დიბდ, სტკიოდა,
ამას რად უნდა ფიცია,—
მაგრამ ასეა მუდამა,
ვინც მსნე და გულით მტკიცია.

კაფრის ამოერა მამაკასა
სხვითა ართყორთ შეეძლო;
რომ არ ეციფლა, რა უნდა,
მაშ ვაკეაცს როგორ გაეტვო?

მტრის გულის მოსაკლავადა,
სხვა თუ ვეღარა იღონა,
გულს ბრაზი შემოწოლილი
მხოლოდ ვიკილით იფონა.

ମାତ୍ରଦଶୀନ୍ଦ୍ରିୟ
„ମେନ୍ଦ୍ରିୟ, ଗମିର୍ଜୁଲାଙ୍ଘ ପ୍ରକଳ୍ପଦିତ,
ଏଣ୍ ମେନ୍ଦ୍ରିୟରେ କିମ୍ବଦିଲୋକ,
ତଥାମେନ୍ଦ୍ରିୟରେ ଏଣ୍ ପ୍ରକଳ୍ପଦିତ“.

କେବଳିକା ଏଣ୍ ପ୍ରକଳ୍ପଦିତ, ଏଣ୍ ମେନ୍ଦ୍ରିୟ
ପ୍ରକଳ୍ପଦିତ: „ପ୍ରକଳ୍ପଦିତ, ମାତ୍ରଦଶୀନ୍ଦ୍ରିୟରେ,
ମେନ୍ଦ୍ରିୟରେ ମେନ୍ଦ୍ରିୟ ମେନ୍ଦ୍ରିୟ
ପ୍ରକଳ୍ପଦିତ ଏଣ୍ ପ୍ରକଳ୍ପଦିତ!“

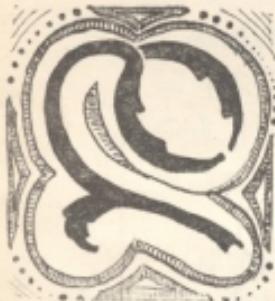
ପାତ୍ର-ପ୍ରକଳ୍ପଦିତ

୧୯୬୬୬୯





二三七〇



იდე ქრისტეული და ბლისტონია სკოლის
ეზოში. ქს-ეს პრის გათავდა მესამე
განვითალი, ბავშვები ფაქინითა და
ჰეივილით გამოცვიდნენ კლასებიდან. ბ
მმბ ონებოდათ, სახლი იწყოს და მაგლი
ცდილობს თავი გადაინიჩინოს, ისეთი
სისწრაფით გარმოვიდნენ შეგირდები. ეზო

მი ზედგორი იქთ გამართულია: ზოგნი ერთმანეთს ახტებოდნენ, ზოგნი ჭიდავიდნენ, ზოგნი ხერობით კინ კლავიდნენ და ბოლოს-კი ნაძღვილით ცემატებებს გაიმართებოდ ხოლმე. გვერ ერთს შეგირდს შეუბამს ცხვნებად თხხი ძმსანაცი, ხელში ქმრები მოუცირ, თვითონაც ქმნარი უქირდგნ, ზერგი უჩქარების და კარგი ბედაურებსაც დაძროდებს. ვაი იმისა ბრძლი, ვინც გასხედ დაუხვდება: დაუჩაპებიან და უინაშებდ გადატანებენ.

“ Նոցոյրտնու ձմ ջրուս և այլ նմունյեց. յեզնո մոմցարձն էյս-
ով պարու թիգնար աջակողջօմն ու մայմեցքան; Խոցնուց քամենքա-
րձն եւս ընկոյլ և քաշնեց ու և այլ նմունյեց. ”

სეამის ბოლოზედ სხედან მეცობრები, გიგო და ქახო. ამთაც ამოკუდით გამსმარი პურის ნაწილები და გულიძები იღუშებებიან. ისე მადიანდ სჭამენ გრძებრი პურის, რომ ზოა გიროთი საუკეთესო ქადას ვერ შეირტებს ასე.

ბავშვები საუზმობენ, მაცრამ მაინც არ იძლიან ცეკვეთას: ზოგი ფეხებს იქნევს, ზოგი ჰეივის და თან დიდ ლუკებს იდებს ნირში. ვიდამაც მმ დროს სეამი ასწია ცალი მხრიდგან, ბავშვები მირს გადაცეივდნენ. გიგას ცოტოთი ფე-



სი ეტეინა. მივიდა კოჭლობით იმ შეკირდთან, რომელმაც სეამი გადაბირუნა, და გულმოსულმა უთხრა:

— ეს რა სისულელე ჩაიდინე? ხელი რომ მოსტესთვის ვისქე, ან ფეხი, მაძინ რადის ისამდი! აი, როტორ მუტკინა ფე-

ხი. ესლა მინატიებია, მაგრამ თუ კიდევ გაბეჭე ამნაირი წილი უფრო, მაშინ მე კიცი შენი!...

— რას მიზამ, რაო? უკუკებზედ ხახვი არ დამატორა!... უქასება იმან ამაგად.

— ხახვაც დაგატორ და სტაფილოსაც! ებ მე კიცი, რასაც გიზამ.

— ვნახოთ, იქნება გვონია, მაღლიან მეშინია შენი? მოიცა, მასწავლებელს კუთხირა, რომ დღეს რუსული გაკვეთიდან არ იცი... დიღას ვასოს შენ თითოს არ უკინებოდი, გუშინ ვერ მოვასწარ და რუსული ვერ ვისწავლეთ.

ამ სიტუაციის გაგონებაზედ გიგო შეკრთა. კურ კიდევ იძებდი ჰქონდა, ეპებ როგორმე გრძელებულ დღეს და მასწავლებელის არა მკითხოსო. მაგრამ თუ ჸეითხა, მაშინ ხომ დაიღუპა, თუს, ან ერთს კედებრ ასცდება. თავად ისეც ცუდი თვალით უკურებს რუსული ქნის მასწავლებელი, — რუსულს კარგად ვერ ლიბარისკომ.

— რა შენა ასლა, კოტექტ რომ მართლად დამაბეჭდოს? ფიქრობდა შეწუხებული გიგო.

ამ უიქრებში იუთ, როდესაც ზარის წერილი გაისმა. ბავშვები მძიმედ, ხლაზენით გადამარტინებ თავათავისნო კლასებისკენ.

ზირველ კლასის კარებოან უბნე მოცროვილან შეგირდები და უცდიან მასწავლებელს. ბეჭერ გამომნდა კიდევ „ქმრნბებით“ იღლიაბმი. ქერძ და კომელ ხახებულ რაღაც შემატებობა კეტობოდა. ლობად არ იუთ კარგ გუნებასედ. შეგირდები შევიდნენ და დასხვნენ თავთავის ბლგილზედ.

— ცებლცეცხლას! რა გქონდათ სადღეისოდ? აბა, დაიშემ..

კოტექტ დაიწეო, მაგრამ ეტერიბოდა კარგად არ იცოდა, დაიძნა და მერე სულაც გაჩუმდა.



— დაბრძნდი, უთხრა მასწავლებელმა, რაკი მაკრე კარა გად გიხწავლია, კარგ ჩურიხსელისაც მოგარომევ, და ქურნბლი თითის სისქე ნიშანი ჩატანა.

კოტებ ჯერ ბზუ ლი ამოუშვა, მერე გაჩუმდა. ამასობაში რაღვენსხმე შეგირდს ჰკითხა მასწავლებელმა. ის იურ ახალ გაკვეთიდზედ უნდა გადასულიერ. გიგოს გული უფასაცა-ლებდა... თავისუფლად ჟერ ამოგეუნთქა, მანამ ახალს გაკვე-თილს არ შეუდგა მასწავლებელი. მაშინაკი, რაკი იმდი მოვცდ, გადავიწით, ერთი ისეთი ამოიხვნება, რომ ეკვლამ იმა-სკენ მიიხედა. სწორებ ამ დროს წამოდგა კოტებ და ბუტ-ბუტით უთხრა მასწავლებელს:

— მე რომ „ერთი“ დამისჭით, რატომ სხვებსაც არ ჰპით-ხავთ? აბა, ბაბანიმებუკი იცის რაძე? მასწავლებელმა მიიხედა გი-გოსკენ. გიგო მოხარმულ კიბოსავით გაწითლდა.

— იცის თუ არა, ეგ შენი საქმე არ არის, უთხრა მასწა-ვლებელმა. შენ შენს თავზედ იხრუნე.

„გერ გეთავდა გბჰეთილი, მასწავლებელი გავიდა.

— ჯაშუმო! ი... ი... ი, ჯაშუმო! დამძახა ვიდამაც კლა-სმი. ამას შემდეგ მორთო მოყლომა კლასმა ვეირილია: ჯაშუმო! ი... ი... ი! ჯაშუმო! უკრიდზედ ისევ მოგარდა მასწავლებელი, შეგირდები გაჩუმდნენ. მაგრამ მასწავლებლის გასკლა და სელ-მეორედ ვეირილის ატესა ერთი იყო: ჯაშუმო, ჯაშუმო! ამასხენენ შეგირდები. კოტებ ხან წითლდებოდა, ხან ევითდე დებოდა, აგარ იცოდდ, რა ექნა. ბოლოს გამორდა თავის ამსახავებს, მივიდა მასწავლებელთა თობხის კართხს და იქ ბიტუნა. მაგრამ ამსახ-ავები აქაც არ ასვენებდნენ. მივიდოდნენ თვითო-თვითო და ეურ-ში ჩასტურხულებდნენ: ჯაშუმო, მაბეჭდბრო, ი... ი...

ჭირის ოფლი დაბხა, მუქტის ოდენა ცრემლები დაპა-დუპით გადმოსდიოდა. მისდა საბერი იუროდ ამ დროს გაისმა კიდევ ზა-რის ხმა და შეგირდები მენუთე გაკვეთილზედ მიიწვია.

ქართული ენის გაყვეთილი დაიწეო. კოტეს-კი მაინც გული არ დაუშევიდდა. იყდა თავის ადგილას თავზე ქინძრული და არსებით არ იუკრებოდა. ერთ-ს მხრით გულის უკლავდა ამსანავების დაცინვა და ზისდი, მეორეს მხრით სინილისი აწესებდა, რომ გაბრიელი და ამსანავი დაბეჭდა.

— კოტე წეალ წეალაძე! რას ჩამოგიშვია ცხვირი? პიტეობა, გუნებაზედ არა ხარ! შეეკითხა ქართული ენის მასწავლებელი.

— ჟ... ბატონო...

კოტემ სიტემა გვადარ დაბთავდა და მორთო ტირილი.

მასწავლებელმა როგორც იყო ათქმებინა და გაიგო, რაში იყო საქმე.

— მაშ ჟენ ბოდიშს იხდი გიგოსთან?

— დი... ი... ახ.... სლოვინებდა კოტე.

— და პირობას ამღევ ჟენს ამსანავებს, რომ ჟენს დღემი აღარავის დაბეჭდები?

— დიახ! ჩემს დღემი, ჩემს საცოცხლები აღარავის დაბაზედებ.

— მაშ მოდით, ესლა აპატიეთ, ჯამუშს ნუდარ დაუმასებით. იცით, რა სამინელი სიტემა „ჯამუში“? მე იმედი მაქანი, რომ კოტე თავის დღემი ცუდს აზარის ჩაიდენს და კარგ მეცობრობასაც გაუწევს თავის ამსანავებს, დაბთავდა მასწავლებელმა.

გოლეგი.





ჭირსა შინა გამადლება

(თარგმანი)



რთს გაზაფხულ სედ მდინარე მისური საძინლად ადიდდა, კბლაპატიდგან გამოვიდა, მრავალი ქალაქი და სოფელი წალექა, ათასობით ადამიანი იმსიცერალა და აუარებელი ქონება შორის. აუწერელია ის უბედურება, რაც ადიდებულმა მდინარემ სალს მიაექნა. *).

მისურის ნაპირას იდგა ფერმერი კილოსტოს სახლი. კილა სონმა შემჩნია, რომ კინული აბირა და ცოტა არ იქნა მდინარეში წერება აიწია, მაგრამ ამ გარემოებამ არ ქარწება და თავის ცოლით ქალაქისკენ გაემგზევრა რაღაც საქესედ. მის მარტო შეიღები დარჩნენ. თხუთმეტი წლის ჰენრი და თორ ქალი—შეიღის და ცხრა წლისა. მათ გარდა იქნა იუთა დღიური მუშა რედოლევი, რომელიც ღამე თავის სახლში მიდიოდა, მაკრამ რაღაც ბავშვები მარტო რჩებოდნენ, რედოლევსაც ღამე მათთან უნდა გაეტარებონ. მუშა რედ საბორე შინ წაკიდა ლოვინის მოსატანად და დაჭრიდა ბთს საბორე დაბორებების. ჰენრი მამაცი ემსწერილი იყო და სრულებითაც არ აწესებდა რედოლევის წასკლა. ცხრა საბორმდის პატარა დები ათავსმა, მერე დაბინა; თითონაც ქარისი თაბაში დაწევა.

უცბად ღამე რაღაც სმაურობამ გამოდიოდა. ცოტა არ იქნა შეკრთა: თავის დღეში არ გაეგონა ამ გვარი სმაურობა.

*) ეს ამბავი იყო დაბეჭდილი ამერიკულ კურნალ „გლობუს“ 1881 წ.

ასე ეპონა, ჩანჩქერის მახლობლებ სდგასთ. ფანჯარაში რომ
გაიხედა, სძინელი სურათი წარმოუდგა თვალისწინების:

მდინარე ზღვაზე ქცეული ეო. სადამდინაც-კი თვალი სკრი-
და, წელის მეტი აღარა სხანდა-რა.

დიდობი ჸეირთები თეთრად ღელავდნენ და თან უძ-
გელუბელი ეინულები მოჰქონდათ; გაელაფერს ანადვუ-
რებდნენ, რაც-კი გზაზე შეხვდებოდა. თან საქონლის საცო-
დვი ბდავილი გაისმოდა, ხან კიდევ ჭახა-ჭუხი დანგრეულ
სახლებისა, ან ძირიანად ამოგლეჭილ ხეებისა. ეს საზარეული
სურათი თავს ზარს დასცემდა თვით მამაც ვაკებცესაც, არამც
თუ ბაგძეს.

ჸენრი მლიეს მოვიდა გონს. დაუწეო მასილი რედოლოს,
მაკრძალ ამაოდ... არსადა სხანდა, ძლიბად წებლიდობაში დაუშა-
ლა დაბრუნება. ჸენრიმ ფანჯრიდგან დაინახა, რომ სახლის
საძირებელი ძლიან დაზიანებულიერ წელისებან. დიდობი ი-
ეინულები სცემდნენ გედლებს და სახლს ჩამოქცევას უქად-
ანენ. შემინებულმა ჸენრიმ თვალი გადაავლო მიდამოს, რომ
სადმე შველა ენასა. სახლის ახლო დაინახა ასი წლის
უზარმაზარი იუნის ხე, რომელიც მშვიდოდ იდგა და დიდებუ-
ლად დასცექოდა არე-მარეს და მის გარშემო მდებარე
რე წეალს. ერთი ორად რომ მოუარდნილიერ წეალი, მაინც
ვერას დაკლებდა იუნის. მის ტოტებზედ შეიძლებოდა თავის
დაცვა.

მაკრამ როგორ გადასულიერნენ იუნის ტოტებზედ? ჸენრის
ასსოვდა, რომ ერთი ტოტი მაღიან ახლო იქო მათ სახლის
სახურავთან. საჩქაროდ ზემოდ ბირბინა, გააღვიძა თავის პა-
ტარაზ დები და უთხრა, ჩაიცვითო. ბავშვებმა ტირილი მორთეს.
ჸენრიმ როგორც იქო დაშმვიდა და სახლის სახურავზედ ავიდა.

სის ტოტი, მართვლის, ახლო იქთ, მაგრამ უნიდოდ მაინც
მნელი იქთ გადასკვლა. თითონ როგორც აქებოდ გადასტევ-
ბოდა, მაგრამ დებტ რას უზამდა? ბევრი იყიქრა, მაგრამ ვერა
მოიაზრო რა; სახლი-კი კიდევ ინძოებოდა, იქ დარჩენა შეუძლებე-
ლი იქთ. ჭერი ქმნით ჩაფიდა და ბავშვებს უთხრა:

— იხა, ღვენი! ქარგად დამიგდეთ უური, ჰადეთ, გაიკოთ
რასაც გეტშეთ. სომ გასხვთ, ამ თრი კვირის წინად რო-
გორ დაგვაჭრეთ ძალი? თუ არ აასრულებთ, რასაც მე გე-
ტშეთ, თქვენც ისე დაისრიობით.

— ගිඹ ස්ථිරත, ස්ථිර?

— თბილიად ჩაიცვით, რამდენიმე საბახი ერთად გამოჰქმიოთ
და ზემოთ სამსარულის სასურავზე ამოღით. აბა ჩქარა! — შე-
ძინებულმა ბავშვებმა სწრაფად დაიწევს შხადება; კრისტენი,
რომ მას უნდა დამორჩილებოდნენ. ჰენრიმ მაგარი თოვი მო-
ქინა, დიდ მუსის მაგიდას ფეხით დაჭრა და ზევით სასუ-
რავზე აიტანა. თოვი სის ორტხევდ გადაჟყიდა, მეორე ბოლო
თოვისა მაგიდას მოიბა და მაგიდა სეზედ გადასთრია. თითო-
ნაც გადავიდა სეზედ და მაგიდა სის ორტხებზე დალურსმა.
ზედ საძი თთხი კაცი ძღვილად მოთავსდებოდა. ჰენრის მსნეო-
ბამ ბავშვებიც გაამსნება. ახლა საქმე ბავშვების გადავა-
ნა იქთ; ჰენრიმ უფროს და' წელზე თოვი მოასეიდ და ზე-
ვით აწევდ დაუწეო. ის წეთი, როდესაც ბავშვი ჰაერში გი-
და, საძინელი იქთ. მეიძლებოდა თოვი გამწევდარი იქთ, ან
ჰენრისთვის მკლავს ედალატნა, მაგრამ თითონ ბავშვი სეს
მოენგია ფეხებით და ჰენრიმ მშვიდობით აათრია თავის გაპუ-
თებულ ბაქანზე. საქმე გუადვილდათ, რადგან თინი უფრო ადგი-
ლად აივანდნენ უმცროსს. როდესაც საძივენი სეზედ გავიდნენ,
ცოტა არ იქთს დამშვიდდნენ. დებმა საძნება წაიხურეს, თავი ჰენრის

ჩაუდეს კალთაში და მიწვნენ. ერთ საბოს შემდეგ ძევებმა მუნობამ ვერ გაუმდო ზეირთების ძაღლის და საძინელი გრიალით ჩაეძინ წევდამი. სისხლის ნაჯდვილებს ზეირთები თავის სუფლადა სტემდნენ, მარტო ხელა მოსხანდა განსაცდელს გადარჩენილ ბავშვებით. ჰენრის მთელი დამე არ სძინებდა, კანიონი, სემაც არ ბერიტუსის, გათვარებულმა მდი-



ნარემ ესეც არ წააქციოს. გათენებამ ბაგშეებს იმედი გაუდება, რომ სალის შეიტეობდა მათს უბედურებას და ნავებით მიუშესქლებოდა.

მართლაც დილის შეიდ საათზედ ნანგრევებსა და ეინუ-
ლებს ქორის გა-
მოხნდა ნავით ხალ-
ხი. მოდიოდნენ და
თეთრ ხელსახლა-
ცებს უწევდნენ.
ეს ოეთ ძათ საძ-
ველზე წამოსული
რუდოლფი მეზობ-
ლებით. ბავშვები



ნავში გადასხეს და ნიჩირას მშვიდობით გაცევნეს. მეორე
დღეს კილიმსიც დაბრუნდა ქალაქიდან თავის ცოდით. რომ
შეიტეო ამ უბედური შემთხვევის ამბავი და თავის შეილის გმა-
რობა, ისე გაასარა ბავშვების გადარსენამ, რომ სრულებით გა-
დავიწე სახლ-ქარის და სარჩო-სიბადუბლის დადგენა.

ტანა.

30 იანვარი 1907. წ.





მშველი და მელია

(ფაზნერილგან)



იდსა და სძირ მძრალ ტქებში ირმის მას-
ლობელი წათესავი— მშველი ცხოვრის. საფხელობით მშველი მაღლობში ადის. დე-
და-მძმელი, ჩირვაბშა და მაღალ ბ. ლაპ-
ში ბუნაც იკეთებს და აქ ატარებენ დაძეს და სიცხიან დღეების.
მშველი თავის ბუნაც წელის დასაღვევად ან აბიბინებულ მინ-
დორს სორის ბაღაბის სამოვრად სტოკების. მშველი თავის
ნუკრის არასოდეს თავს არ დახნებების. სანამ ახალგაზრდა ჭრი-
ლი, გაძმანი მშველი მინდორს დანაჯარდობს და ნას, სორის
ფოთლებს ან მწვანე ბაღას სმოვს, მოხუცი მშველი უერებ
აცქმეტილი, ოდნავ ძრიალსაცეკი უერადღებას აქცის, შეძი-
ნებული, თავის ცოცხალი, დიღრონი თვალდებით აქეთ-იქით
იცქირება და სულ უმცირეს განსაზღველის მოღოღინში, შეიღს
თავისკენ კაბასის. ახალგაზრდა მშველიც მაძინევე გამოეხმაუ-
რება და აკანებლებული, ათრთოლებული უკან მისდევს.

მშველის სორცი მეტად გემრიელა და ამიტომაც მრავა-
ლი მტერი ჰქავს. ტექში მარტო მშველი და ფრინველი არ

ცოდნობს, იქნე მრავალია გარეული, მტაცებული შეცი, რომელიც მშვერის გვმრიცელ ხორცს მაღიძნ უზნება. აი კერაგმა მელამ თავის ბუნავი დასტოვა, უნდა მინდონის მოუპრობს და მშველის ნუკრის მიეპაროს. მოხუცი მშველისა მელას მეტად ეშინია. მაღალი, მოქნილი ფუჩქები მოხუცი მშველისა აღწურუილია ჰარაჩა, მაკრაძ წვეტილი და მაგარი ჩლიქებით. მელას არა ერთხელ უიშმნა მის სიმწარე, ერიდებბ ახლო მისვლის და ამჯობინების ისევ ახალგაზრდა მშველს გაჰქირას კბილი: ეს უქანასკნელი ჯერ მეტად სუსტია, რომ თავი დაიყროს, და ამიტომაც უფრო საიმეორა მელასთვის.

მაგრამ მოხუცმა მშველმა უპვე შეამჩნია მტრის მოახლოო კება; თავის შეიღისებენ მიუშერება, მელას მივარდებბ და მაგარ ჩლიქებისა სცემს. ასეთი წინააღმდევობის შემდეგ ბუდ-ამოუკებელი გარბის ჩვენი მელა და ახლო მეორე მსრიდგბან ცდილობს მიეპაროს ახალგაზრდა მშველს. მაგრამ საიდგანაც უნდა მიეპაროს, გაფაციაციით თვალ-უურ მადევნებელს დედას შემურება და კვლავ მის ჩლიქების გამოს გაიდგას.

ბრძოლა დიდხანს გაურძელდა და ჩვენი მშველი გარებდ დაიღმდება. მისდა საუბედუროდ მეორე მელა გაპონნდა, უნდოდა ამსახავებ მოექმენებოდა. რა ქნას საწევალმა მშველმა? — სანამ ერთ მელასთან ბრძოლაში იქნება, მეორე შეიღის დაუგლევს.

მის ბედზედ იქნე ასლო რეის-მცველი მიდიოდა. მას მშველი ფრად უკვარის, თავს ეჭლება: იცის, რომ ეს წენარი ცხოველი არც მას და არც ტექს ზარალს არ მოუტანს, მელასკი არა ერთხელ მოუტაცნა მისთვის წიწილა ან ქათამი; ამას გარდა ისიც სშირდე უნახას, რომ ქურდ-ბაცაცა მელა უძლის ტექმი ფრინველთ ბუდების. ტექს მცველი ხელავს მშველის გაჰქირებას. თოვე თანა აქვს. გაისმა სროლის ხმა და ერთი მელათაგნი მკვდარი დაეცა, მეორე-კი, თოვის

სმაზე შეძინებული, ტექში ჟეიმსლა. მაგრამ მშეღლსაც შეეძ. ნდა. მან დაუძახა თავის ნუკრს, თავის ბუნავისაგვენ გაეშურა და ხეებს ამოვფარა.

შემოდგომაზე, როდესაც ხეს ფოთოლი სცეიფა და ტექ სახეს იცვლის, ჩვენი მშეღლიც სახემთროდ მოიწოდება: მოკლე, წმინდა და მუქ-მოწმითლო ბალნის მაგივრად, გრძელ და ნაცრის ფერ ბალნით შეიძოსება. მამალი მშეღლი რქებსაც იცვლის და მშეღლის წილ საბაისოდ უკრო დიდი და მშენიერი გაეზრდება.

სიცივე რომ თავის სუსსს აგრძნობინებს, მშეღლი მაღლობ დღიდღებს სტოკებს და ბარში ჩამოდის.

დადგება თუ პრა გაზაფხული, მშეღლი ისევ სახაფხულო ბინას უბრუნდება, ხოლო ახალგაზირდა მშეღლი, უბრავ გასრდოლი და გაზრდონილი, სტოკებს თავის მშობლებს, მოულობს მეგობარს და საკუთარ ბინას იქნებს.

დ. უიფიანი





ფუტკარი და ცხვარი



ე თუ სწავლა გეაჭს ჩემსავით სასარგებლო
მსახური? შეექითხა დღამიანს ფუტკარი.

— მაძ არ იცი, რომ მეტეს.

— კინა, ნებზე ვიცოდე!

— კინა და ცხვარი.

— რა, ცხვარით? — ჩაიცინა თავუ
მომწონე ფუტკარძა.

— ტუშიდღი იცინი, ფუტკარი: ადამიანის უსაწიროეს
მითხოვნილებას ცხვარი აქმაუთილებს სორცით, წევდით და
მატელით; ფუტკარი-კი მარტი მის სიამოგებას ემსახურება.

უკანანი წინააღ

საძინელი სიმშილი ჩამოვარდა. ცარიელი მხალით-და ცხოვ-
რობდა ხდლის.

მოხუცებულის მემამულეს მრავალი პური ჰქონდა ბედელში;
შეეცოდა დამშეული სოფელი, დაიბარა ბავშვები; წინ ახლად
აძოერილი ცხელი პური გადუშალა და უთხრა:

— აქა! აიდეთ თითო პური და მოჰკურცხლეთ! სვალ აშ
დროს კიდევ ამოდით!

მისცემულნენ გოგო-ბიჭები და უკრთა გლეჯა გამართეს:
შეელა იმასა ცდილობდა, დიდი და ქარგად გამომცხვარა პუ-

რი ბერნია. დაიტაცეს თთო პური და გაიქნენ; მადლობაც კი არ მოახსენეს მოხუცებულს.

ერთი პატარა ბიჭი იდგა განსურ. ბაჟმუში რომ დაიყან-
ტნენ, მივიდა, ცალად დარჩენილი გუტი აიღო, მადლობა მოა-
სხენა კეთილ მემამულეს და /შინისეკენ გაემურა.

მეორე დღეს იგივე მოხდა: სხვილი და კარგი პურები სხვებია
დაიტაცეს, მორიდებულსკი გუშინდელივთ გუტი შესვდა.

აიღო ჩაწრიანი, ოდნავ დამწევარი გუტი, მადლობა მოას-
ხენა და წავიდა.

გადატეხა მისმა ავადმეოფება, ლოვინად ჩაეტრდნილმა, დე-
დამ პური და ოქროები-კი დაინახა შიგ!

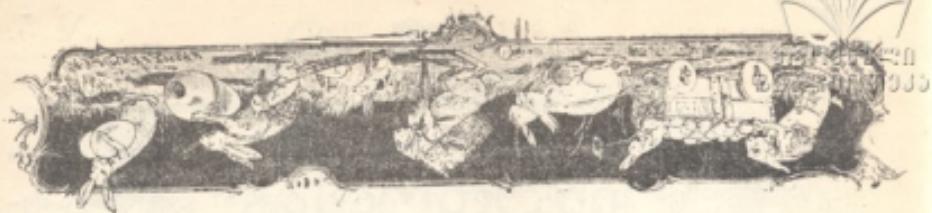
— გაიქ, შეიღო, ეს უული ბატონს მიართე! შეცდომაა
რადაცა, თორემ ცომში ოქროებს ვინ ჩაურევდა? აბა, ჩქარა,
განაცვალოს ღება!

— პურისა დიდი მადლობა მოვახსენათ დედამ გეხული-კი...
თქმენს პური გასლებათ... აი, ინებეთ... შეცდომა უნდა იერსო...

— არა, ჩემთ ბიჭიკო! გაიქ და დედამენს ჩაუტანე ეგ უული.
ორი დღე გხედავ და დედიძენის ავადმეოფობაც ვიცი. ვიხმლო,
ისე მოიხმაროს, რომ კარგად განდეგს. მიოიკითხე და უთხარ,
მომიღლოცავს, კარგი ბიჭი გეოლიათქო.

ო. მ—ანი.





სამუზარი გადარჩენა

(თარგმანი)



ოთი ინგლისელი ჭიდების ცნობრობდა
მაღლაბარის ხლვის პირას, ანდოქოში.

„როთხელ კარღია თოახში იჯდა იმ
დროს, როდესაც მეორე თათხში მის ხე-
თი თვის ბაგშეს აკეთანდი ემინა. უკცოკ
რაღაც ხმაურობა შემოუსმა, გაისედა და
თავის საუბედუროდ დაინხა გვესვი, რომელიც დიდი სიურ-
თსილით ბაგშეის აქანს ეპარებოდა. შეიძლება მამის უბედუ-
რების წარმოდგენა! უიარედო, მთელი სხეულის ცანცახით
ნადირს პირის-პირს უდგა. ადამიანის შეელა აქ შეუძლებელი
იქო; მისი საეგარელი ბაგშეი სისხლის მსმელ ვეფხვის მსხვერ-
ლი უნდა გამნდოიქო.

— ღმერთო ჩემთ, ღმერთო ჩემთ! ბურბუტებიდა შეძინებუ-
ლი თავის გულში, — გადაბარისინე ჩემი შეილი, მსოლოდ შენ
შეგიძლიან შეელა.

ღმერთმაც უსმინა ლოცვა: ის იურ გაშმაგებული ნადი-
რი უნდა სცემოდა აკანს, რომ თავისი სახე დაინახა დიდ
გედლის სარკეში; იფირა, სხვა ვეფხვია, რომელიც ნანადირებს
შეცილებათ. ისეუბა, გადახტა და გაცოფებული ეცა თავის

მოწინადღებებს. მაგრამ, იმის მაგივრად, რომ კვეთვებს სცე-
მოდა, სარკე გატევდა და ზანხერით/დაუცა თავზე. ამან ისეთი
თავზარი დასცა კვეთავს, რომ მიატოვა თავისი ლუპმა და შე-
ძინებული გაიქცა.

ହିନ୍ଦୁମ ପ୍ରକାଶନାଳ୍ୟ.





შ ა რ ა დ ა

ჩვენ მოგიგებთ ჩვენი სელით,
ჩვენით მიწას გამოსწების,
მას არ უნდა მუშეს ჭიერა,
სამს კვირაში გაიზდების.
სიუმაწყილის ღრის კერ გაქმბ,
უსმარია, გაწყილდების,
და უმღამი მოხუცს კეტრუით
რადგან ბოლოს გატებილდების.

გ ა მ ი ც ა ნ ა

სეო, სეო! ვაჟ, რა სეო!
უფელ სემი სელმწიფეო;
მეფისა და სელმწიფისა
კალწე სელის გადამსვეო,
უძნაფ ლხინი კერ ჭნახე,
კერცა დასასრული მეო.

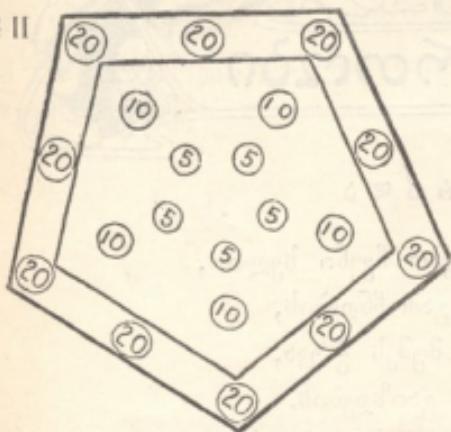
საქვირავი ხმლსახოცი.

(გამოცანა მ. მ — ანის მიერ ჩაწერილი.)

ერთს კაცს სელსახოცით მწვადი მიჰქონდა.
სელსახოცი იძახდა: არც დართული ვარ, არც მოქსოვი-
ლიო.
მწვადი იძახდა: არც მაძლისა ვარ, არც დედლისაო.

ამოცანა გასართობი

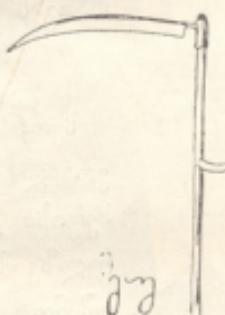
№ II



№ II. სეთ-კუთხის გარემოთ აღავრი 10 აბაზინი ისე, რომ კუთხიდგან კუთხემდის გამოდის 60 პ. მიუმატეთ ამ ფერს რეოლში დაწერობილი არ ძალიანი და 5 უზაღლუნი და მერე დაღაბეთ ისე, რომ კუთხიდგან კუთხემდის ისევ 60 პ. გამოდიოდეს.

6. ტინამძღვრიშვილი.

ა მ ბ უ ლ ი



მეოთხე ნომერში მოთავსებულ გამოცხანების ასენა: 1) ნამ-ენი 2) წინდისჩირები. რებუსის ასენა: ბეჭი, სახე.